

Et kendt. ansigt i det gamle Holm. Vi ser ham tit rank på sin cykel - på gader og veje i Holm og omegn:

77-årige Frederik Hellesøe, bor sammen med sin kone Dora i et velholdt hus med en ligeså velholdt have. Han har et godt håndslag, der stadig kan gøre gavn på den ene eller anden måde. Huset er forresten aftægtsboligen til Hellesøes tidligere gård ved siden af, hvor nu Wittes boligmentering ligger. Frederik Hellesøe, der indtil kommunesammenlægningen var Holms sognefoged gennem en menneskealder, kender sit sogn ud og ind – Han er en interessant fortæller, der kan berette langt mere end disse spalter kan rumme:

Du er vel hjemmefødt her i Holm?

Jo, mit barndomshjem var gården her ved siden af. Min far, der er fra 1870 købte den engang i 90'erne. Han kom fra Hellesø, deraf kommer vort efter navn. Min mor var Fra Dyvig. Vi var en søskendeflok på fem

Hvordan med skoletiden?

I min tid var Schilling skolemester og siden Frees, der senere kom til Guderup.

Hvordan var skolen dengang?

Vi fik noget lært. Der var justits og stokken lå på pulten

Færdig med skolen - hvad så?

Min far var kommuneforstander dengang.

Det var i 1914, som hvor jeg blev konfirmeret. Så kom krigen. Min far var kommune forstander dengang. En nat kom en bil kørende ind på gårdspladsen. Den var fra den tyske øvrighed. Om natten måtte far så ud med plakater, for at slå krigen op. Far blev selv indkaldt og sendt til østfronten. I 1915 fik vi meddeles om hans død. Min ældste bror døde ved slaget ved Somme i Frankrig, så under krigen var jeg hjemme sammen med mine øvrige søskende, for at hjælpe mor med landbruget. Senere har jeg

været ude at tjene i omegnen, og jeg har også været en enkelt afstikker til godset Brahetrolleborg på Fyn. I 1931 overtog jeg mit barndomshjem. Vi har netop 60-årsdagen for våbenhvile.

Dannebrog kom op på flagstængerne. I hele taget var det en bevæget tid.- Ravn, en lærer vi havde dengang arrangerede en afstemningsfest i Holm Kro. Det var både en god fest og en trist fest, der var jo mange der ikke kunne være sammen med os mere.

Hvornår blev du sognefoged?

Det var i 1939 og indtil og indtil kommunesammenlægningen kom.

Hvordan var det at være sognefoged i det gamle Holm

Det er gået meget godt, de er jo skikkelige folk derude.

Hvad husker du bedst fra din tid som sognefogeden?

Da den krig kom skulle jeg også ud og slå krigen op, som min far gjorde det ved den første verdenskrigs udbrud. Denne gang var det i forbindelse med indkaldelsen af sikkerhedsstyrken. Det var et ejendommeligt sammentræf. Efter at politiet var taget i august 1943, varetog sognefogederne alene de politimæssige opgaver i landdistrikterne.

Gav det dig mere at bestille her.

Nej det gik normalt fredeligt for sig her i Holm. En anden gang havde vi en uhyggelig oplevelse her. Det var da englænderne ved fejltagelse bombede Holm. I 1942 den 18. august var der det fineste måneskin. Kl. 23 blev der kastet lyskugler ud over området. Bagefter blev der nedkastet 30 sprængbomber og en masse brandbomber. Nogle heste fra Dyvig kom løbende her forbi. Andre dyr gik til, men intet menneskeliv. Mange bygninger blev ødelagt, Dyvig blev evakueret, da man var bange for bomber, der ikke var udløst endnu, og vi fik arrangeret nogle bemandede afspærringer, indtil CD'erne fra Haderslev kom for at sætte oprydningssarbejdet i gang.

Engang var der drevet en russisk hornmine i land herude. Chr. Hansen, holmskov ringede til mig og fortalte at der lå en rund og 11/2 meterhøj tingest ude ved stranden. Jeg gav besked til den tyske myndigheder i Sønderborg. De ville først ikke tro på det. Jeg cyklede så derud for at se på sagen sammen med Ch. Hansen og Per Heisel, der havde lært som elektriker " Det må du da kende til" Han svarede " Det ser pinte it godt u" Og så løb vi. Senere kom tyskerne og demonterede minen.

I 1970 kunne du se tilbage på 31 år som sognefoged.

Ja, i den anledning blev jeg Ridder af Dannebrogordenen. Siden genforeningen har der kun været to sognefogeder, lige som der kun har været to sognerådsformænd. Det kan man jo også tage som stabilitet, og at det har været omgængelige folk, vi har levet sammen med.

Hvad med kommunesammenlægningen?

Det var jo ikke til at komme uden om, når man tænker på de mange opgaver en kommune tager sig af i dag.

Kan du stadig holde styr på hvem der er tilflytter, og hvem der er gammel holmbo?

Jah, det er jo blevet til nogle stykker her i de senere år, men jeg synes det er en god udvikling, og det er dårligt at se, at andre også kan li at bo i Holm.

Hvad synes du om den nystartede sogneforening?

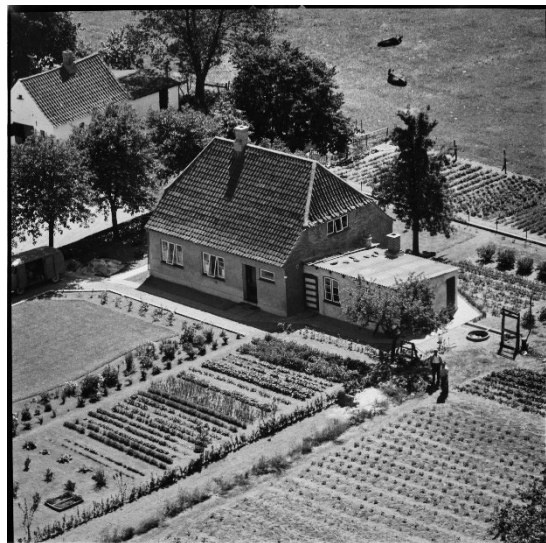
Jo, det er da helt ideelt, og det viser sig jo også at være stor tilslutning. Det er jo også dejligt, at se den sætter liv i nogle gamle traditioner, som nu hermed fok-læs ved høstfesten.

Hvad synes du om at blive ældre i en by som Holm?

Det er jo ingen sag når man kan klare sig selv i sit eget hus og i de daglige omgivelser.

Hvad ønsker har du i fremtiden?

At vi må være sunde og raske, og at jeg kan cykle i mange år endnu, jeg nyder stadig at cykle rundt og se på naturen, og få en snak med folk

IDT LOKALHISTORIE:

Oksevejen: Fra Hardeshøj og Mjels førte den gamle Landevej -Oksevejen -over Stegsvig og Faesdam til Holm. Der var store Dæmninger over begge Havbugte, men den store Storm-flod i 1638 rev Dæmningerne bort og siden den Tid bar den ældste Forbindelsen mellem de to Byer været afbrudt.

Brændtræer i Holm: Øst for Landmand Hans Hansens Ejendom i Holm stod indtil omkr. 1925 to store Linde. I begge Træer var der sat Brand for Gaarden. -Den tidligere Ejer var meget bedrøvet, da Træerne blev fældet, men heldigvis brændte Gaarden ikke.

Vældhøj: "Væld.høj" ved Brønd har i gamle Dage været beboet af Nisser. Man har set Højen hæve sig på fire Guldsøjler, naar Nisserne har holdt Fest inde i den.

Nisserne sad med deres Nissekoner ved lange dækkede Borde. Der iød Sang og Musik inde fra Højen. Man maatte blot ikke nærme sig Højen, da den så straks lukkede sig igen •

Kilde: "Fra Als og Sundeved XXV. hefte 1948